

UDBYDERE AF GADEIDRÆT

Et overblik over gadeidrætsudbyderes aktiviteter, organisering og potentialer

Fremtidens gadeidræt, delrapport 2 / marts 2018

Maja Pilgaard

UDBYDERE AF GADEIDRÆT

Titel

Udbydere af gadeidræt. Et overblik over gadeidrætsudbyderes aktiviteter, organisering og potentialer.

Forfatter

Maja Pilgaard

Layout

Idrættens Analyseinstitut

Forsidefoto

Colourbox

Udgave

1. udgave, Aarhus, marts 2018

Pris

Rapporten kan downloades gratis i vidensbanken på www.idan.dk

ISBN

978-87-93784-24-6 (pdf)

Udgiver

Idrættens Analyseinstitut

Frederiksgade 78B, 2. sal

DK-8000 Aarhus C

T: +45 3266 1030

E: idan@idan.dk

W: www.idan.dk

Gengivelse af denne rapport er tilladt med tydelig kildehenvisning.

Indhold

Indledning.....	6
Metode og datagrundlag	7
Organisering af gadeidræt.....	8
Aktiviteter	10
Fokus på særlige målgrupper	18
Faciliteter.....	19
Samarbejde med andre aktører	21
Gadeidrætsudbydernes økonomi	23
Gadeidrætsudøvernes generelle trivsel	26
Afrunding	27

Indledning

Denne delrapport 2 indgår i projektet 'Fremtidens gadeidræt - mellem vante stier og nye veje' og skaber et overblik over aktører, der beskæftiger sig med gadeidræt i Danmark.

Delrapport 1 giver et overblik over danskernes gadeidrætsvaner baseret på eksisterende viden primært fra undersøgelsen 'Danskernes motions- og sportsvaner 2016'.

Del 3 i projektet består af en opdatering af www.facilitetsdatabasen.dk med faciliteter til gadeidrætsområdet så som etablerede skaterparker og -haller, parkouranlæg og BMX-baner.

Delrapport 4 henvender sig specifikt til Den Nationale Platform for Gadeidræt og består af en evaluering af støttede gadeidrætsprojekter i perioden 2015-2017.

Gadeidrætsaktører i Danmark udgør en flygtig størrelse, da aktørfeltet spænder bredt og varierer meget med hensyn til organiseringsformer. Af denne grund finder man ikke en liste over aktører samlet ét sted, og samtidig kan man forvente, at aktørbilledet varierer meget over tid.

Denne rapport er et første forsøg på at indfange systematisk viden om aktørernes aktiviteter, målgrupper og vilkår. Hvilke aktiviteter udbyder de og hvordan? Hvor længe har de eksisteret, og hvordan er deres økonomiske situation, generelle trivsel og syn på fremtiden?

Metode og datagrundlag

Denne delrapport er baseret på et spørgeskema henvendt til forskellige udbydere af gadeidrætsaktiviteter i Danmark. Udbyderne er primært fundet gennem ansøgerfeltet til puljemidler hos Den Nationale Platform for Gadeidræt. Derudover er en række udbydere fundet via online research samt gennem Rullesport Danmarks medlemsforeninger, som udbyder freestyle (fodbold), skateboarding og scoot (løbehjul).

Alle aktører, som det var muligt at finde mailadresser på, fik tilsendt en mail med en invitation til deltagelse i undersøgelsen via et link til elektronisk besvarelse. Dataindsamlingen forløb fra november 2017 til januar 2018.

Som baggrund for konstruktionen af spørgeskemaet blev der afholdt interviews med fire forskellige gadeidrætsaktører (to repræsentanter for skateboard (en privat aktør og en foreningsaktør), en repræsentant for parkour (privat aktør) samt en repræsentant for flere forskellige gadeidrætsaktiviteter (frivillig aktør).

Denne viden indgik sammen med baggrundsviden fra arbejdet med evalueringen af støttede projekter for Den Nationale Platform for Gadeidræt (delrapport 4). Også samtaler med repræsentanter for Platformen ligger til grund for det endelige spørgeskema.

Ud af de i alt 145 inviterede respondenter besvarede 79 spørgeskemaet, hvilket svarer til en svarprocent på 54,5 pct. Heri er medregnet 17 respondenter, som kun besvarede spørgeskemaet delvist. Udbyderne er ikke på forhånd kategoriseret som forening, virksomhed, skole eller andet, da mange udbydere ligger i grænsefeltet og er vanskelige at putte i en specifik kasse. Indledningsvist i spørgeskemaet er respondenterne selv blevet bedt om at angive, hvilken aktørtype de repræsenterer, som vist i tabel 1.

I den forbindelse er det interessant, at 26 aktører (33 pct. af de 79 besvarelser) angiver at repræsentere mere end én aktørtype. De involverer sig eksempelvis både i foreningsregi og i privat regi. Derfor er svarene herunder baseret på den aktørtype, som respondenterne angiver at bruge mest tid på.

Tabel 1: Besvarelser i spørgeskemaundersøgelsen blandt udbydere

	Inviterede	Nogle svar (kun én aktør)	Nogle svar (primær aktør)	Gennemført (Kun én aktør)	Gennemført (primær aktør)	Besvarelser i alt (svarprocent)
Idrætsforening		4	1	19	6	30
Interesseorganisation /NGO		2		1		3
Kommerciel/privat		2		2	8	12
Community (repræsentant for uformelt netværk)		2	1	3	4	10
Skole/uddannelsessted		1		4	1	6
Fritidsklub/ungdomsklub		1		3	2	6
Kommune		2		2		4
Boligforening		0		1	1	2
Anden type udbyder		1		5		6
I alt	145	15	2	40	22	79 (54,5 pct.)

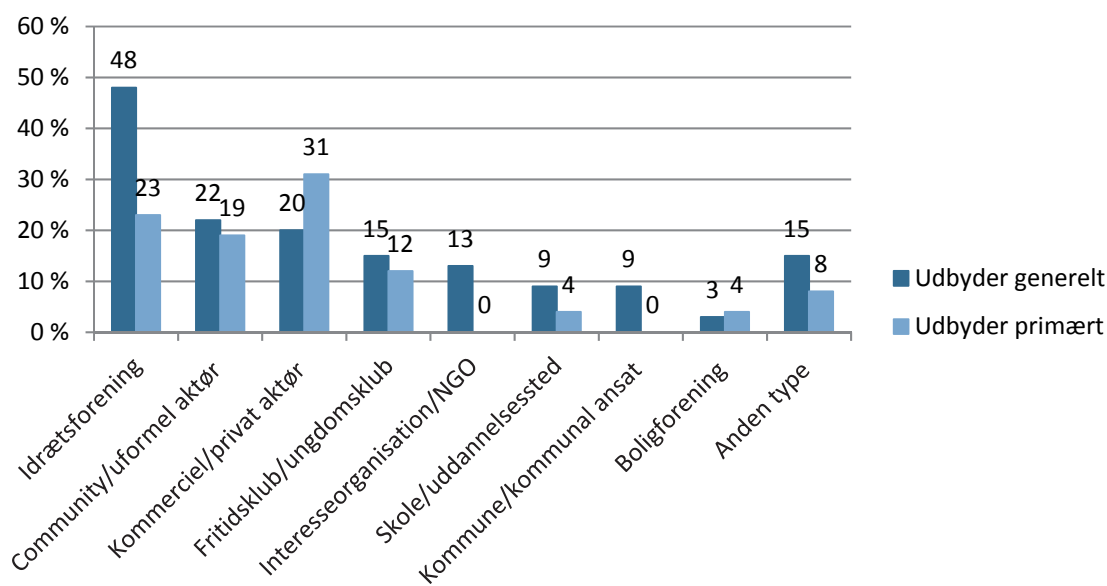
De seks respondenter, som angiver 'anden type udbyder', inkluderer tre faciliteter, et værested, en aktør, der bygger cykelbaner og skater-ramper, samt en aktør, der ikke oplyser noget.

Spørgeskemaundersøgelsen udgør et relativt spinkelt datagrundlag, som primært skal bruges til at danne et første indblik i gadeidrætsmiljøet i Danmark.

Organisering af gadeidræt

Ser man først på de deltagende udbyderes organiseringsgrad, finder man i størst omfang svar fra aktører, som anser sig selv for at repræsentere et idrætsforeningstilbud. Som allerede nævnt angiver 33 pct. dog at være involveret i mere end én udbyderrolle, hvorfor størrelsesforholdet mellem udbydere varierer alt efter, om man tager udgangspunkt i spørgsmålet, hvor respondenterne har haft mulighed for at angive mere end ét svar, eller i spørgsmålet, hvor respondenter, der har angivet mere end én aktør, skulle angive den udbyder-type, de bruger mest tid på.

Figur 1: Gadeidrætsudbydernes organiseringsstilknytning (pct.).

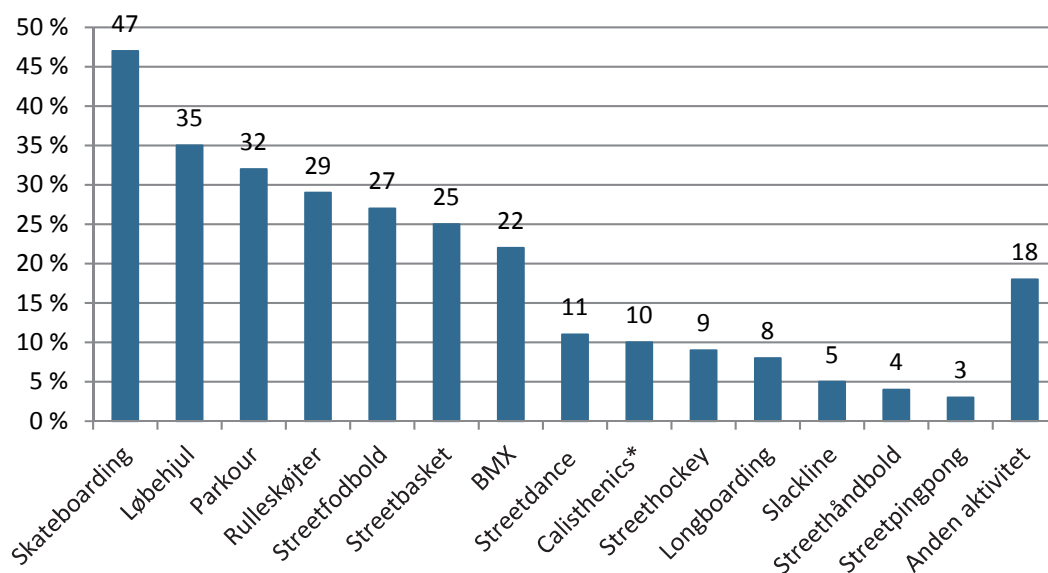
Aktører, der involverer sig i mere end én aktørrolle, angiver ofte, at de bruger mest tid som kommerciel aktør.

Foruden idrætsforeninger er der en tendens i gadeidrætsmiljøet til at være kommercielt/privat organiseret eller baseret på såkaldt communities/uformelle netværk. Fordelingen i undersøgelsen tegner dog ikke nødvendigvis et retvisende billede, da man kan forestille sig, at især communities er vanskelige at identificere, hvis de ikke er formelt registreret nogen steder.

Aktiviteter

De deltagende gadeidrætsudbydere i denne undersøgelse angiver at udbyde en række forskellige aktiviteter som vist i figur 2 herunder.

Figur 2: Aktivitetsudbud blandt gadeidrætsaktører (pct.).

*Natural movement/naturlig træning.

Ved anden aktivitet angiver respondenterne aktiviteter som cyr wheel, futsal, breakdance, funktionel træning, kørestolsskate, panna, roller derby, akrobatik og trial¹.

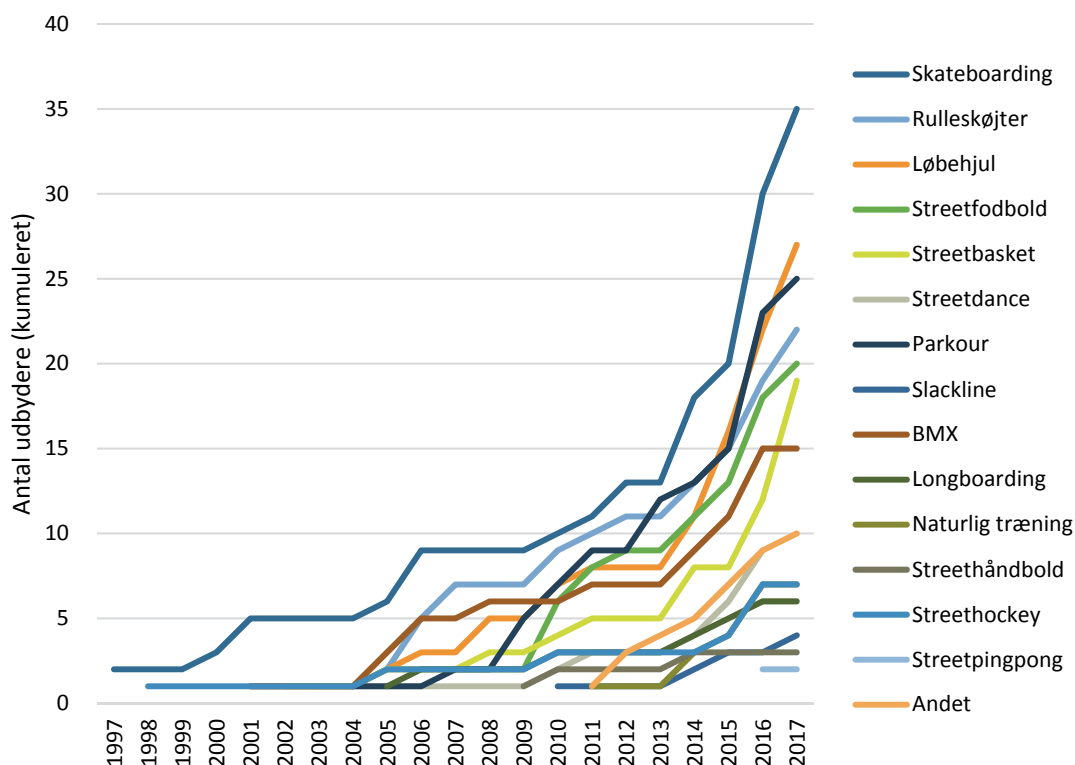
Et blik på udbydernes anciennitet målt ud fra, hvornår aktørerne begyndte at udbyde deres gadeidrætsaktiviteter, viser, at skateboard og streethockey generelt har flest år på bagen (figur 3). Generelt viser billedet, at nuværende udbydere repræsenterer initiativer, der er startet i det nye årtusinde, og antallet af udbydere er især taget til siden 2013. Analysen giver dog ikke mulighed for at svare på, om det skyldes, at der kommer flere udbydere til i de senere år, eller om der blot er stor udskiftning i miljøet, som gør, at udbyderne har en relativt kort levetid.

En undersøgelse af vandsportsudbydere viser, at antallet af stand-up paddle- og surfudbydere viser nogenlunde samme udviklingskurve med tiltagende antal udbydere efter 2010 (Asserhøj, 2017²). Det er med til at understrege disse aktivitetstypers relativt unge gennemsnitsalder.

¹ Trial kan foregå på mountainbike eller motorcykel og handler om at gennemføre forhindringsbaner og beherske sin kørsel i vanskeligt terræn.

² Asserhøj, Trygve Laub (2017). Vandsportens aktive udøvere og udbydere. Detaljeret beskrivelse af aktive og udbydere inden for vandsportsaktiviteter. København: Idrættens Analyseinstitut.

Figur 3: Udviklingen i antal gadeidrætsudbydere har været tiltagende de seneste fem år

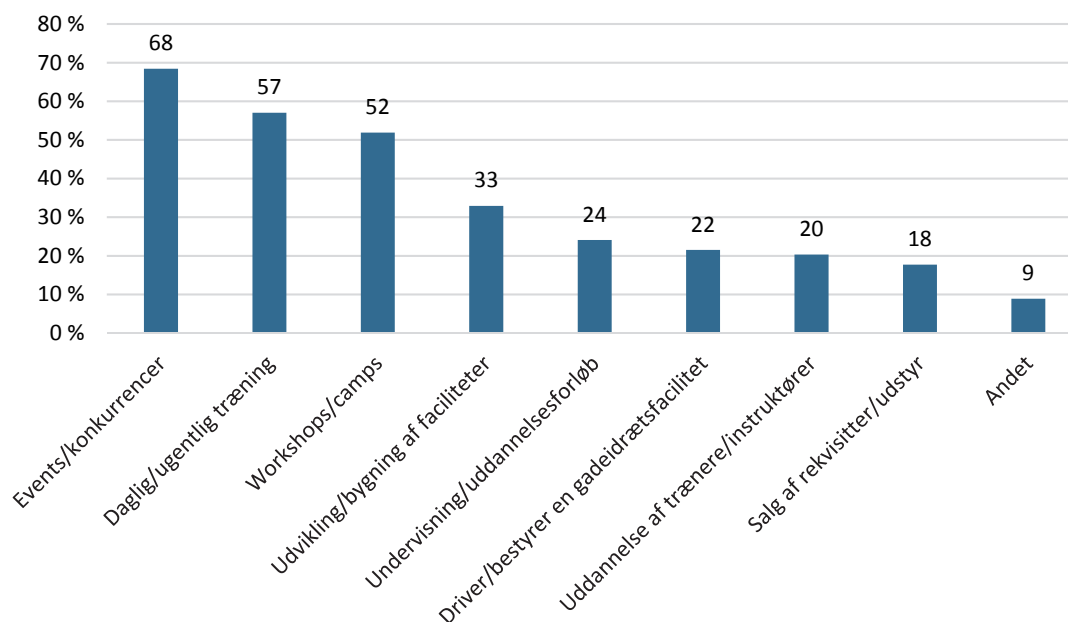

Aktivitetsudbud – hvilke initiativer tilbyder de danske gadeidrætsudbydere?

Figur 4 herunder viser, at de fleste gadeidrætsudbydere i denne undersøgelse arbejder med events/konkurrencer. Flere aktører leverer events end andelen, der leverer daglig/ugentlig træning, mens andelen, der udbyder workshops/camps, er næsten lige så stor som andelen, der udbyder daglig/ugentlig træning. Dertil kommer, at en tredjedel af aktørerne arbejder med udvikling/bygning af faciliteter.

Billedet er dog ikke nødvendigvis repræsentativt for alle gadeidrætsaktører i Danmark, men det tyder på, at arbejdet med gadeidræt har en hel særlig karakter. Det er baseret på centrale events og camps samt på udvikling af de faciliteter, som miljøet har behov for. Det tyder på, at større sociale arrangementer, som ikke nødvendigvis foregår flere gange om ugen, spiller en central rolle i forhold til at knytte gadeidrætsmiljøet sammen sideløbende med, at mange også gør brug af mere traditionel ugentlig træning.

Figur 4: Gadeidrætsudbydernes forskellige aktivitetsudbud

Når events, workshops og facilitetsudvikling udgør så stor en del af miljøet, giver det gadeidrætsaktørerne flere strenge at spille på i forhold til at skabe sociale fællesskaber og socialt tilhørsforhold, end hvis det udelukkende (eller primært) var baseret på deltagelse på faste hold i en faststruktureret sæson, som man eksempelvis ser det i en fodboldklub.

Det giver gadeidrætsudøvere mulighed for at være en del af miljøet på flere forskellige niveauer lige fra de meget dedikerede, der kommer flere gange om ugen, til de mere løst tilknyttede, som måske skater, scoot'er mv. uden for faste rammer og primært deltager på events eller udvalgte workshopdage, eller når der skal bygges ramper.

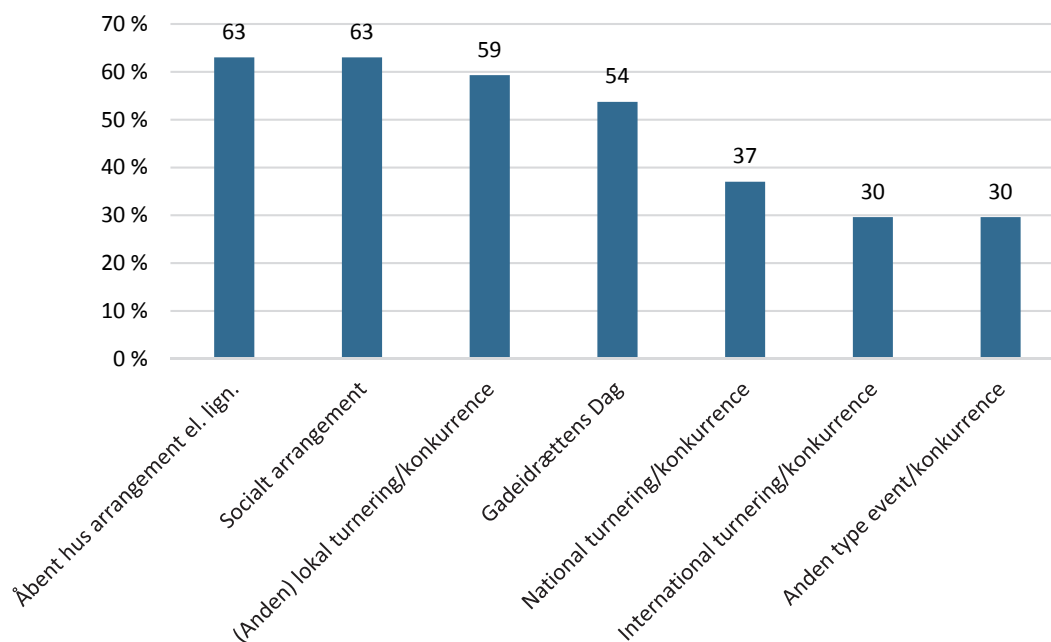
Det udfordrer det traditionelle foreningsbegreb, da det kan være meget vanskeligt at bestemme, hvornår sådanne udøvere skal tælle med i officielle medlemsstatistikker. De følgende analyser viser, at der ofte er flere deltagere til arrangementer og events, end der bliver registreret som faste medlemmer eller brugere.

Events/konkurrencer

Events/konkurrencer er den aktivitetstype, som flest gadeidrætsudbydere arbejder med. Mens 55 pct. af de aktører, der laver events, har udbudt op til fire events/konkurrencer inden for det seneste år, har 23 pct. udbudt mellem fem og ti events, og de restende 23 pct. har udbudt mere end ti events.

Typisk har events/konkurrencer karakter af lokale 'åbent hus'-arrangementer, lokale turneringer eller sociale arrangementer. En stor andel har også deltaget i Gadeidrættens Dag (se figur 5).

Figur 5: Eventtyper, som gadeidrætsudbydere tilbyder (pct.).

Under anden type event/konkurrence finder man svar som 'StreetAttack med DGI', pop up stævner, byggedage, events på festival, meetups mellem skatecrews, parkourlejr, pige-event, sommerlejr, street jam og skoleworkshops.

Selvom lidt færre har afholdt nationale og/eller internationale turneringer/konkurrencer, er det dog tankevækkende, at det gælder så mange (godt hver tredje aktør). Det tyder på et særegent kendetegn ved gadeidrætsmiljøet, som adskiller sig fra megen traditionel foreningsidræt. Gadeidrætterne er i høj grad en del af en globaliseringstendens, hvor miljøerne ofte rækker bredt ud i verden samtidig med forankringen i det helt lokale niveau i hverdagen.

Et interview med en parkourudøver i forbindelse med researchen til spørgeskemaundersøgelsen viste også, at vedkommende finder sin største sparring i internationale netværk via sociale medier.

Tilslutningen til events ligger på 160 deltagere i gennemsnit, mens passive deltagere og livestreamere overstiger deltagerantallet. De største arrangementer er generelt åbent husarrangementer med 232 deltagere i gennemsnit, hvilket dog bliver trukket godt op af en enkelt aktør, som angiver at have haft hele 2.600 deltagere til et sådan arrangement.

Til sociale arrangementer deltager gennemsnitligt 121 aktive deltagere, mens der er lidt flere deltagere i gennemsnit (157) til lokale turneringer/konkurrencer.

Tabel 2: Antal deltagere til arrangementer fordelt på aktive og passive deltagere samt livestreaming

	Gennemsnitligt antal aktive deltagere (spredning)	Gennemsnitligt antal passive deltagere (spredning)	Gennemsnitligt antal livestreamere (spredning)	n
Gadeidrættens Dag	96 (3-300)	267 (10-2.000)	66.669 (0-600.000)	21
(Anden) lokal turnering/ konkurrence	157 (6-1.000)	246 (0-1.000)	93 (0-1.000)	24
National turnering/ konkurrence	186 (10-700)	486 (2-3.000)	1,8 (0-9)	11
International turnering/ konkurrence	78 (2-250)	618 (12-1.500)	3.755 (0-10.000)	9
Åbent hus arrangement el. lign.	232 (3-2.600)	559 (0-5.000)	93 (0-1.000)	25
Socialt arrangement	121 (6-800)	205 (0-2.000)	47 (0-500)	28
Anden type event/ konkurrence	248,57 (3-700)	255 (0-1.000)	500 (0-2.000)	7
Total	160	340	10.166	54

Daglig/ugentlig træning

Godt halvdelen af de aktører, der udbyder daglig/ugentlig træning, gør det helt traditionelt på faste hold på faste tidspunkter, men langt de fleste (78 pct.) angiver dog, at træningen foregår som åbne 'drop in' tilbud på faste tidspunkter. De aktører, som udbyder træning på anden vis (18 pct.), angiver eksempelvis, at man kan komme og gå fleksibelt i hele facilitetens åbningstid. Udbyderne har i flere tilfælde benyttet sig af at angive flere forskellige svar til dette spørgsmål (deraf summerer svarene til mere end 100 pct.) som udtryk for, at de både har faste hold og åbne træningshold og/eller åbne faciliteter.

Til daglig/ugentlig træning har der i gennemsnit været 110 unikke deltagere inden for det seneste år. Dette dækker dog over store variationer fra 317 deltagere i gennemsnit i streetfodbold til 23 deltagere i BMX. Ser man kun på gennemsnittet for de otte største aktiviteter (skateboard, rulleskøjter, løbehjul, streetfodbold, streetbasket, parkour, BMX og streetdance), ligger gennemsnittet på 133 unikke deltagere til træning.

Tabel 3 herunder viser gennemsnittet på tværs af alle aktiviteterne, hvor man samtidig kan se en stor spredning i deltagerantallet inden for hver aktivitet.

Tabel 3: Oversigt over gennemsnitligt deltagerantal til fast træning fordelt på aktivitet.

	Gennemsnitligt antal unikke deltagere til daglig/ugentlig træning inden for det seneste år	Spredning (min./maks.)	n
Skateboarding	158	0-850	21
Rulleskøjter	35	0-170	11
Løbehjul	67	0-200	14
Streetfodbold	317	20-1.000	9
Streetbasket	103	15-400	8
Streetdance	150	100-200	3
Parkour	214	1-700	14
Slackline	55	55	1
BMX	23	0-130	9
Longboarding	53	0-100	3
Calisthenics/natural movement/naturlig træning	63	15-100	5
Streethåndbold	-	-	0
Streethockey	55	25-100	3
Streetpingpong	-	-	0
Anden aktivitet	307	20-1.000	7
Total	110	0-1.000	45

Selvom der i det danske gadeidrætsmiljø ikke findes et samlet overblik eller statistikker over, hvor mange udøvere gadeidrætsmiljøet repræsenterer, viser gennemsnitstallene, at hver enkelt aktør har en tilslutning af udøvere, som ligger lidt højere end det typiske medlemstal i danske såkaldte aktivitetsforeninger³ (108 medlemmer i gennemsnit) og lidt lavere end en gennemsnitlig holdboldspilsforening, som har 158 medlemmer i gennemsnit (Laub, 2012⁴).

Antager man, at gennemsnitstallet på 110 også er gældende for aktører, som ikke har besvaret et spørgeskema, giver det samlet set 8.470 gadeidrætsudøvere, som modtager ugentlig træning i gadeidræt (baseret på 57 pct., som udbyder ugentlig træning, dvs. 77 ud af de i alt 135 identificerede gadeidrætsaktører, som har modtaget en invitation til at deltage i denne spørgeskemaundersøgelse).

³ Aktivitetsforeninger indbefatter en lang række af meget forskellige idrætsgrene, der dog har det til fælles, at de hver især fylder relativt lidt i det danske idrætsbillede. Den sportslige aktivitet i foreningen er som oftest individuel eller på mindre hold. Da der ikke er mange aktive inden for denne type af foreninger, betyder medlemskab ofte, at medlemmerne er meget dedikerede og tilbøjelige til at dyrke idrætten på konkurrenceplan. Mere end to tredjedele af aktivitetsforeningerne har under 100 medlemmer, mens det kun er 7 pct., der har over 300 medlemmer (Laub, 2012).

⁴ Laub, Trygve Buch (2012). Fremtidens frivillige foreningsliv i idrætten. København: Idrættens Analyseinstitut.

Antager man yderligere, at 48 pct. af udbyderne repræsenterer en forening (som vist blandt de deltagende udbydere i figur 1), svarer det til $(0,48 * 8.470 \text{ deltagere})$ 4.066 deltagere i foreningsregi, som modtager ugentlig træning. Disse om end meget usikre tal ville placere gadeidræt som samlet specialforbund et sted mellem Bueskydning Danmark (3.639 medlemmer) og Dansk Amerikansk Fodbold Forbund (4.339 medlemmer 2016 tal).

Workshops/camps

Godt halvdelen af alle aktører, der afholder workshops/camps, har op til fire af sådanne arrangementer om året, mens den øvrige halvdel afholder flere workshops/camps. Samtidig svarer ni ud af ti aktører, der afholder workshops, at indholdet fokuserer på træning som indikation af, at workshops er gadeidrættens svar på den traditionelle foreningsidræts måde at gå til 'træning' på.

Foruden træningsworkshops vidner tabel 4 om, at miljøet også har tradition for en lang række andre emner som eksempelvis instruktørworkshops med fokus på udvikling af instruktører, men også workshops, hvor man kan lære at bygge gadeidrætsfaciliteter, eller hvor man kan udvikle evner til at afholde events. Gadeidrættens repræsenterer på den måde et læringsmiljø for vidensdeling og udvikling af personlige/faglige egenskaber, som rækker ud over fokus på at blive en bedre udøver inden for en aktuel gadeidrætsaktivitet.

Tabel 4: Gadeidrætsudbydere laver workshops/camps med forskelligt kompetenceindhold

	Pct.	n
Træningsworkshop/camp	90	37
Facilitetsworkshop/camp	22	9
Eventworkshop/camp	22	9
Instruktørworkshop/camp	24	10
Netværkworkshop/camp	22	9
Uddannelsesworkshop/camp	22	9
Anden form for workshop/camp	7	3
Total		41

I gennemsnit ser man langt flere deltagere på træningsworkshops/camps og eventworkshops/camps end til facilitets-, instruktør-, netværks- og uddannelsesworkshops/camps. Tallene fremgår af tabel 5, som også her viser meget stor spredning i tallene på tværs af udbydere.

Tabel 5: Gennemsnitstal og spredning på antal deltagere til forskellige typer af workshops/camps.

	Gennemsnitligt antal unikke deltagere til workshops/camps inden for det seneste år.	Spredning (min./maks.)	n
Træningsworkshop/camp	353	0-3.500	31
Facilitetsworkshop/camp	22	19-30	6
Eventworkshop/camp	311	12-1.700	6
Instruktørworkshop/camp	33	5-150	10
Netværksworkshop/camp	22	10-50	7
Uddannelsesworkshop /camp	65	12-150	6
Anden form for workshop /camp	400	400	1
Total	172	0-3.500	41

Fokus på særlige målgrupper

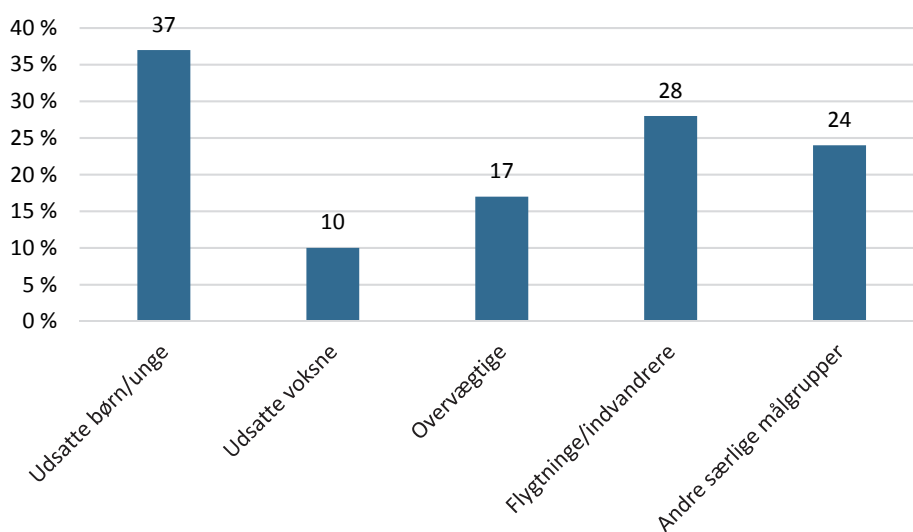
Et spørgsmål i spørgeskemaet spurgte til, hvorvidt gadeidrætsaktørerne tilbyder aktiviteter tilrettelagt til særlige målgrupper, eller som har til hensigt at favne særlige målgrupper.

Uden mulighed for direkte sammenligning til andre idrætsudbydere bærer svarene dog tydeligt præg af et miljø, som har stor fokus på sårbare målgrupper. Mens hele 37 pct. af udbydere har særlig fokus på udsatte børn og unge, har 28 pct. fokus på flygtninge/indvandrere.

En undersøgelse af idrætsforeninger viste i en anden sammenhæng, at 7 pct. af danske idrætsforeninger laver aktiviteter målrettet flygtninge/indvandrere, mens 17 pct. målretter indsatser mod målgrupper med lav indkomst (Breuer et al., 2017⁵). Spørgsmålene i de to undersøgelser er dog stillet vidt forskelligt og kan derfor udelukkende give en flig af perspektiv på resultaterne i denne undersøgelse.

Blandt de 24 pct., som svarer 'andre særlige målgrupper', finder man bred enighed om, at gadeidrætsmiljøerne kan noget særligt for nogle af de mere skæve målgrupper og derfor tiltrækker skæve og/eller sårbare målgrupper selvom tilbuddene i princippet er 'for alle'.

Figur 6: Oversigt over gadeidrætsudbydernes fokus på særlige målgrupper i deres tilbud (pct.).

⁵ Breuer, Christoph Svenja Feiler, Ramon Llopis-Goig, Karsten Elmosø-Østerlund (2017): Characteristics of European sports clubs. A comparison of the structure, management, voluntary work and social integration among sports clubs across ten European countries. Odense: Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civijsamfund, Syddansk Universitet

Faciliteter

De 17 respondenter, som driver en gadeidrætsfacilitet, angiver i gennemsnit at have 120 kontingentbetalende medlemmer/brugere, 610 ikke-betalende unikke personer i gennemsnit og 829 solgte dagsbilletter i gennemsnit. Svarene tyder dog også i denne sammenhæng på store lokale forskelle mellem faciliteter med mange brugere og faciliteter med relativt få unikke brugere.

September 2016-september 2017	Gennemsnitligt antal	Spredning	n
Antal kontingentbetalende medlemmer/brugere	121	0-350	14
Antal ikke-betalende brugere	610	16-6.000	16
Antal solgte dagsbilletter	829	0-5.081	13

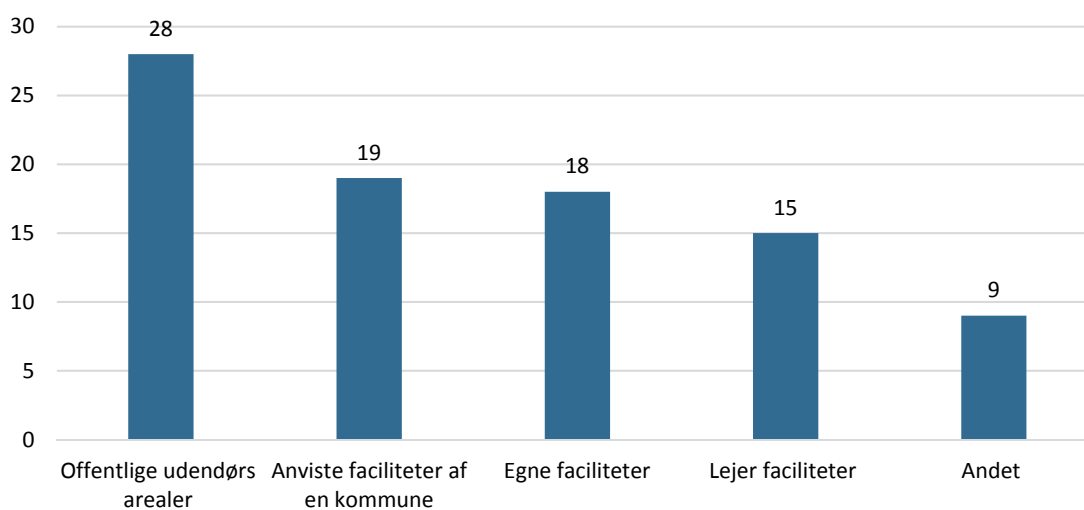
Overordnet set illustrerer tabellen det interessante ved gadeidrætsmiljøet, at der i princippet kommer mange flere brugere, end man kan registrere som medlemmer. Det er i princippet helt samme vilkår som i en svømmehal, en skøjtehal eller et springcenter som eksempelvis Springcenter Aarhus, der hver søndag har 'Søndagsræs' med åben adgang i halvanden time mod 40 kr. i betaling.

Det understreger samtidig en tidligere nævnt udfordring eller i hvert fald mismatch mellem udøverkulturen i gadeidrætsmiljøet og den formelle tankegang, der hersker i forhold til medlemsopgørelser og aktivitetstilskud.

Brug af faciliteter

Flertallet af gadeidrætsaktører driver dog ikke egne faciliteter. Generelt ser man størst tendens til at benytte det offentlige rum til udbud af aktiviteter som vist i figur 7 herunder.

Figur 7: Oversigt over facilitetsbrug blandt gadeidrætsaktører (pct.).

Brugen af offentlige faciliteter som skaterparker, parkouranlæg, parker mv. er dermed en indirekte støtte fra kommunerne til disse aktører, som på sin vis får faciliteterne stillet gratis til rådighed for deres aktiviteter.

Under 'Andet'-kategorien finder man svar som 'eget bygget udstyr i mobilt set up', 'låner gratis i samarbejde med facilitetsudbydere', samarbejde med ungdomskulturhuse og samarbejder med GAME Streetmekka.

I spørgeskemaets åbne svarmuligheder retter flere gadeidrætsaktører kritik mod kommunernes valg af lethaller som løsning til gadeidrætsfaciliteter. De er relativt billige at opføre og drifte, de kræver ikke brandsikring og opvarmes ikke. Men aktørerne erfarer, at sådanne lethaller hverken er ideelle i de varme eller i de kolde måneder, og samtidig løser disse facilitetstyper primært idrætsaspektet af gadeidrætten uden at fokusere på kulturen og faciliteten som ramme for en social interaktion og livsstil:

"... Endvidere så tænker man kun idrætten i faciliteten og ikke kulturen og rammen for social interaktion (...) Gadeidrætten som samværsidræt trives ikke uden forsamlingsrum".

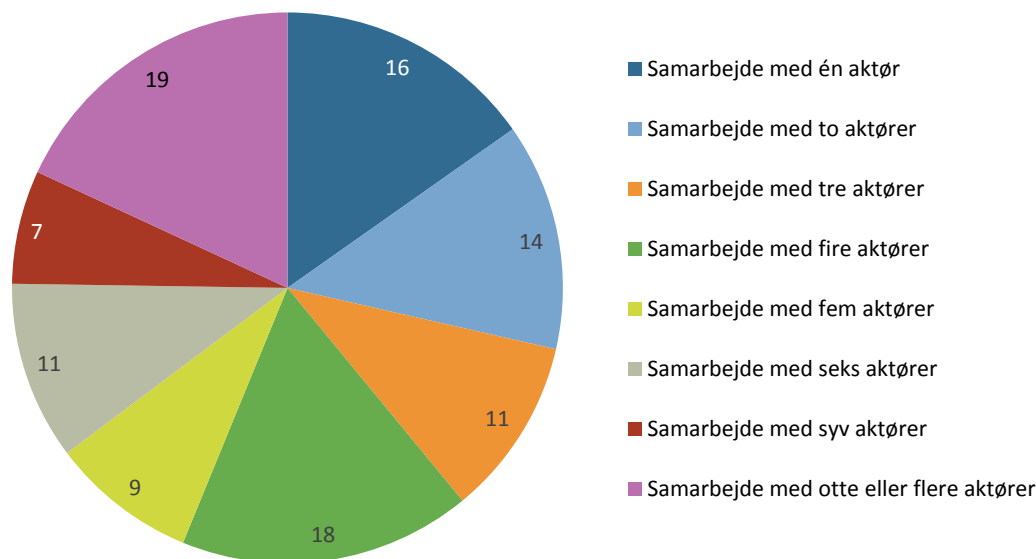
Gadeidrætsudbyder i åben svarkategori fra spørgeskemaet.

Generelt antyder flere af aktørerne i åbne svar, at der er behov for mere bottom-up lydhørhed og inddragelse af de mere uformelle gadeidrætsmiljøer i de kommunale beslutningsprocesser vedrørende gadeidrætsfaciliteter. Enkelte aktører frygter for en top-down styring, hvis miljøet skal igennem en formel organiseringsproces for at vinde rettigheder og lydhørhed i den kommunale idræts- og facilitetspolitik.

Samarbejde med andre aktører

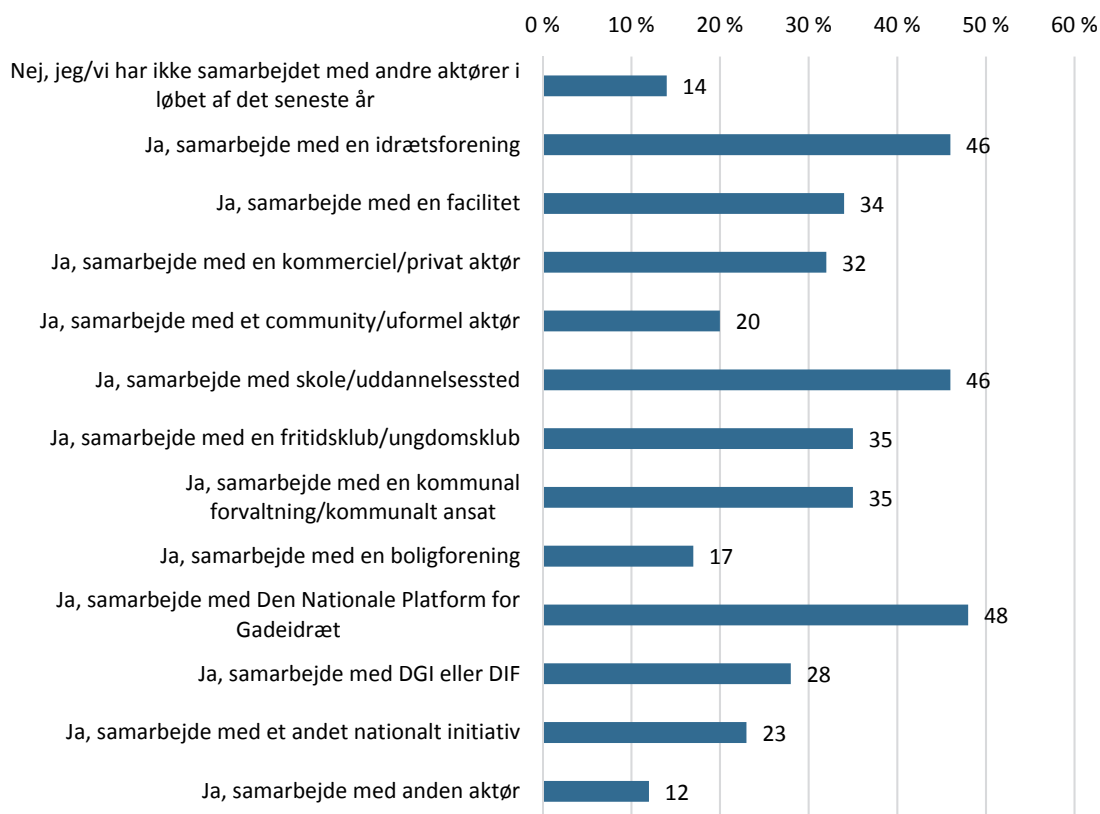
Gadeidrætsaktører indgår ofte i et forpligtende samarbejde med andre aktører. Herunder viser figur 8 en fordeling over, hvor mange forskellige aktører respondenterne har samarbejdet med inden for det seneste år. I gennemsnit har aktørerne samarbejdet med 3,9 andre aktører, og et flertal på 64 pct. har minimum samarbejdet med fire forskellige andre aktører det seneste år.

Figur 8: Antal forskellige aktører, som den enkelte gadeidrætsaktør har haft samarbejde med inden for det seneste år (pct.).

Typen af samarbejde foregår, foruden støtte fra Platformen, ofte med (andre) idrætsforeninger og skoler/uddannelsessteder (figur 9). Helt generelt ser man et flertal af aktørerne, som i større eller mindre omfang har berøring med både lokale institutioner som boligforeninger, skoler, fritids-/ungdomsklubber og foreninger, mens der også for mange aktørers vedkommende foregår et samarbejde med nationale organer som Platformen, DIF og DGI eller et andet nationalt initiativ.

Figur 9: Oversigt over aktører, som den enkelte gadeidrætsudbyder samarbejder med (pct.).

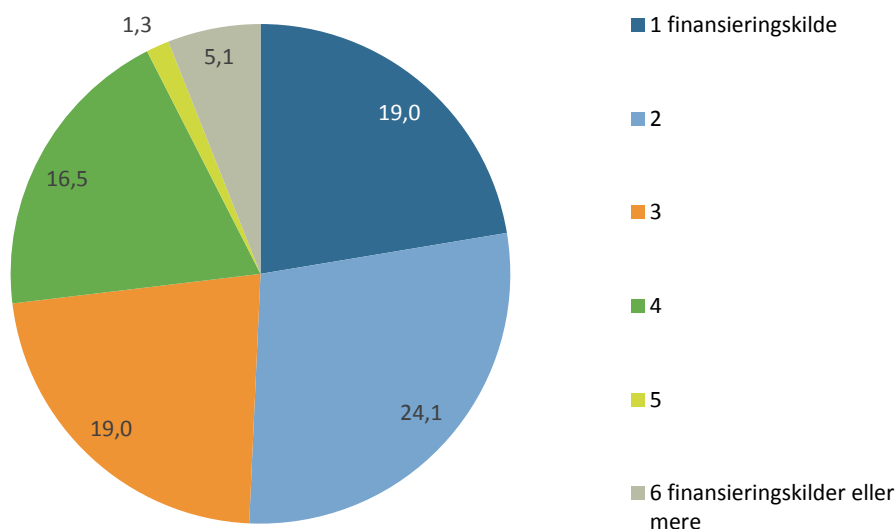

Samarbejdstendenserne er ikke mulige at sammenligne direkte med den landsdækkende foreningsundersøgelse, da svarkategorierne over samarbejdsaktører adskiller sig fra den landsdækkende undersøgelse for at tilpasse svarkategorierne til gadeidrætsudbyderne.

Gadeidrætsudbydernes økonomi

67 aktører har svaret på, hvordan deres aktiviteter er finansieret. Herunder ses i figur 10 fordelingen over antal forskellige kilder, som aktørerne henter midler fra. I gennemsnit angiver aktørerne 2,7 finansielle kilder, og en relativt stor andel på 42 pct. henter penge fra mindst tre forskellige kilder. Analysen siger ikke noget om, hvor meget de forskellige finansieringskilder udgør af den samlede indtægt.

Figur 10: Oversigt over antal forskellige finansieringskilder

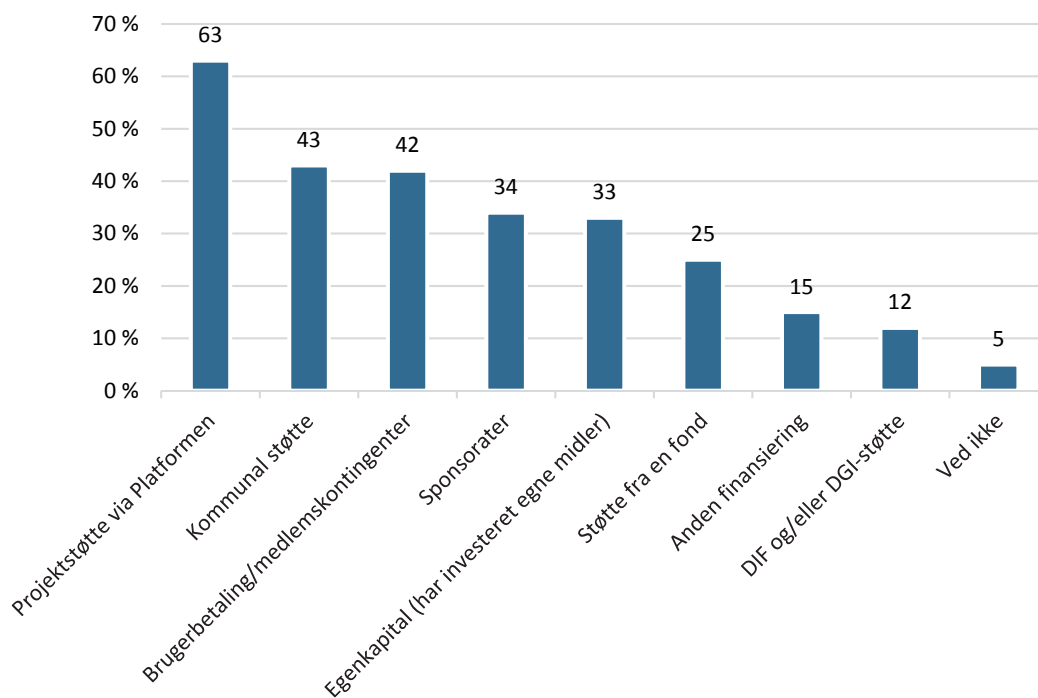

Som figur 11 viser, får størstedelen af aktørerne støtte fra Platformen, hvilket er forventeligt, da alle ansøgere til Platformens pulje er blevet inviteret med i undersøgelsen.

Dernæst modtager en stor andel på 43 pct. kommunal støtte, mens brugerbetaling/medlemskontingenter også er en central kilde til finansiering af aktiviteterne. Dog udbyder flertallet af aktører aktiviteter, uden at kommunal støtte og brugerbetaling/kontingenter indgår. Dette adskiller sig fra den traditionelle foreningsidræt, hvor der i medlemsbegrebet ligger et krav om, at alle skal betale kontingent. Samtidig modtager langt de fleste foreninger kommunal støtte (enten medlemstilskud til børn/unge under 25 år eller i form af lokaltilskud).

Evalueringen af projekter, der har modtaget støtte fra Platformen, viser, at gadeidrætsaktører i nogle tilfælde søger midler til at levere gratis træning for en specifik målgruppe, eller der kan være tale om en boligforening, en kommune eller en skole, som primært har fokus på at stille offentlige faciliteter gratis til rådighed.

Figur 11: Oversigt over finansieringskilder til gadeidrætsudbydernes aktiviteter (pct.).

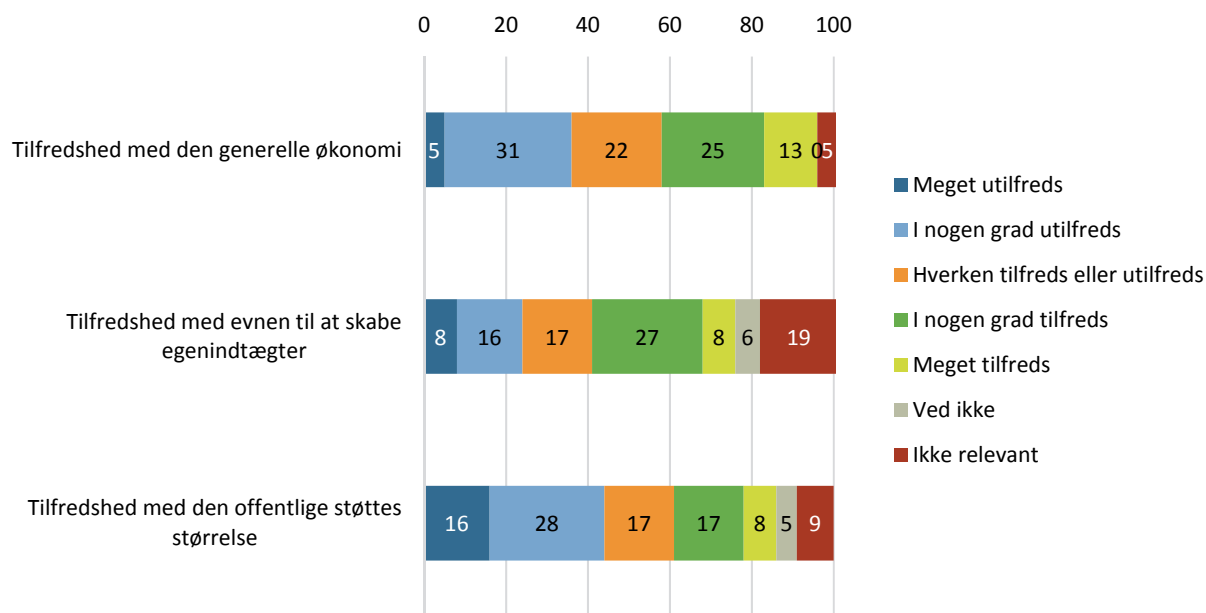

Gadeidrætsaktørerne adskiller sig også fra almindelige foreninger ved, at en tredjedel af aktørerne har investeret egne midler i deres aktivitetsudbud. Det vil typisk være en privat aktør, som har investeret egne penge i faciliteter, eller en aktør, som lever af at undervise og/eller sælge udstyr. Men man finder også foreningsudbydere, som angiver at have investeret egne penge, hvilket understreger det særlige ved gadeidrætsmiljøet, hvor en formel organisering som enten kommerciel udbyder, som privatperson/selvorganiseret aktør eller foreningsbaseret udbyder kan være vanskelig at afgrænse. I nogle tilfælde er der formentlig tale om en aktør, som er startet selv fra bunden og siden hen har udviklet sig til formelt at stifte en folkeoplysende forening.

Ser man på aktørernes svar på spørgsmål vedrørende tilfredshed med økonomien, finder man generelt begrænset begejstring (figur 12). Især i forhold til den offentlige støttes størrelse overstiger utilfredsheden de tilfredse aktører.

Svarene adskiller sig meget tydeligt fra idrætsforeninger, hvor hele 74 pct. er enten meget tilfredse eller tilfredse med økonomien generelt (Laub, 2012) sammenholdt med 38 pct. blandt gadeidrætsudbyderne.

Figur 12: Oversigt over gadeidrætsaktørernes tilfredshed (pct.)

Ét af interviewene forud for spørgeskemaundersøgelsen var med en gadeidrætsaktør, som forsøgte at gøre udbud af gadeidrætsaktiviteter til sin levevej. I citatet herunder lægger vedkommende ikke skjul på oplevelsen af ulige økonomiske vilkår i 'branchen':

"Konkurrencen med de offentligt støttede organisationer er skæv. Samtidig med at man kritiseres for at have kommercielle interesser, opererer offentligt støttede initiativer i højere og højere grad kommercielt, samtidig med at de modtager støtte. Konkurrence er fint, men det skal være på lige vilkår. De forskellige aktørers i gåseøjne, "impact" måles i øvrigt primært på medlemstal, og ikke på deltagelse, engagement og kvalitet."

Gadeidrætsudbyder

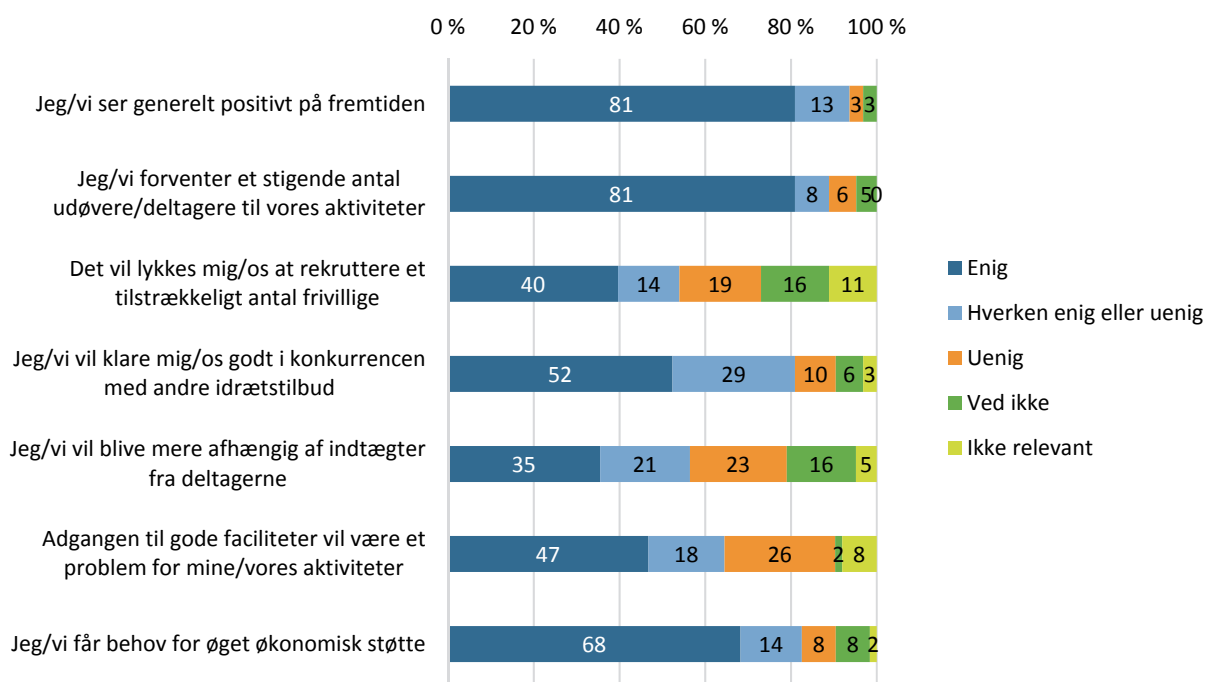
Her skinner det tydeligt igennem, at der i idrættens verden bliver set skævt til aktører, som ønsker at gøre aktivitetsudbuddet til en kommerciel levevej, og at der i nogle tilfælde bliver fokuseret mere på at måle og benchmarke medlemstal frem for at holde fokus på at levere meningsfulde aktiviteter af høj kvalitet til de målgrupper, som aktørerne ønsker at arbejde med.

Gadeidrætsudøvernes generelle trivsel

En række spørgsmål sidst i spørgeskemaet spurgte ind til gadeidrætsaktørernes generelle trivsel målt på syv parametre. Svarfordelingerne er vist i figur 13 herunder.

Overordnet set udviser et stort flertal af aktørerne et positivt syn på fremtiden og forventer fremgang i medlemmer/udøvere/deltagere i deres aktiviteter. Men samtidig fornemmer man en vis utryghed fremadrettet, bl.a. i forhold til behovet for øget økonomisk støtte og øget brugerbetaling.

Figur 13: Oversigt over gadeidrætsaktørernes tilfredshed (pct.).

I en åben svarkategori, hvor aktørerne har haft mulighed for at angive aktuelle udfordringer og muligheder fremadrettet, har 50 respondenter (63 pct.) valgt at ytre sig. Mange af kommentarerne omhandler en oplevelse af, at det som gadeidrætsudbyder er vanskeligt at få kommuner og DIF og DGI i tale i forhold til at sikre en økonomisk støtte til gadeidræt.

Dilemmaet om det uformelle dna i gadeidrætterne og behovet for formel organisering er velkendt og skinner stadig igennem som en central udfordring for gadeidrætsaktørerne bredt set. Man fornemmer en bred utilfredshed med muligheden for offentlige støttekroner, især til etablering og drift af faciliteter, og en generel urimelighed eller uhensigtsmæssighed i kravet om at tælle medlemmer som afgørende for aktiviteterens støtteværdighed.

Afrunding

Alt i alt tyder analyserne i denne undersøgelse på et miljø af gadeidrætsaktører, som i høj grad målretter aktiviteterne efter sårbare målgrupper, organiserer deres aktiviteter i flere forskellige regi, samarbejder med rigtig mange andre aktører og stykker deres økonomi sammen fra flere forskellige finansieringskilder, ofte uden et bindende krav om deltagerbetaling blandt de målgrupper, de laver aktiviteter for.

Gadeidræt – behov for modningsproces uden at give køb på livsstilskulturen

Gadeidrætsaktørernes særlige karakteristika som opsummeret ovenfor er med til at stadfæste gadeidrætten som en livsstil, der bryder grænserne mellem frivilligt engagement, kommercielt arbejde og indblanding af privatøkonomi og dermed en tydelig iværksætterånd, der hverken rimer på stor økonomisk sikkerhed eller styring inden for eksisterende rammevilkår på idrætsområdet.

Vurderet ud fra de aktører, det var muligt at finde frem til og få til at deltage i denne undersøgelse, kan man tale om et relativt ungt miljø – målt på antal år, de enkelte aktører har arbejdet med udbud af gadeidrætsaktiviteter. Det kan være én af årsagerne til, at besvarelsene peger i retning af en brændende platform, hvor aktørerne på den ene side øjner et stort potentiale i deres arbejde med gadeidrætten med vækstpotentialer og øget tilslutning til aktiviteter, mens de samtidig kæmper for at bevare gadeidrættens særlige uformelle bottom-up kultur med svære økonomiske vilkår, som ikke holder i længden.

Gadeidrætsudbydere har stort fokus på sårbare målgrupper

Da mange af aktørerne fokuserer på sårbare målgrupper, er det ikke altid lige let at bero på forretningsmodeller baseret på høj grad af brugerbetaling, og samtidig oplever aktørfeltet, at de har svært ved at opnå lydhørhed og/eller anerkendelse for deres måder at tilgå miljøet på – i hvert fald økonomisk, da kommunerne er begrænsede af folkeoplysningsloven i deres støttemuligheder.

Kommuner stiller gadeidrætsfaciliteter til rådighed – men mangler ekspertise

Mange kommuner har dog efterhånden udviklet offentligt tilgængelige faciliteter, som står frit tilgængeligt, og som gør det muligt for nogle af gadeidrætsaktørerne at udbyde forskellige typer af aktiviteter uden at skulle bruge økonomi på facilitetsleje. Kommentarer i det kvalitative materiale til denne rapport peger dog på, at kvaliteten af de offentlige faciliteter er for dårlig, og at det er blevet bygget uden tilstrækkelig med rådgivning fra eksperter fra miljøet.

Hvordan honorerer man aktivitetstilbud i hybridformer mellem forskellige organiseringsstilarter?

Fremadrettet bliver det interessant at finde gode modeller, som kan rumme idrætsudbydere, der opererer i krydsfeltet mellem flere forskellige organiseringsformer, som hybrider mellem foreningstilbud, kommercielle tilbud og lokalmiljøer af private ildsjæle. Gadeidrætten har en tydelig profil af sådanne hybrider, men flere andre idrætsmiljøer indtager efter-

hånden samme karakter. Stand-up paddle og surfing er gode eksempler lige som mountainbike, løbefællesskaber, crossfit-fællesskaber, klatringmiljøer og mange andre miljøer, som så at sige spiller på flere forskellige organiseringsstrenger og ikke udelukkende eller langt overvejende foregår i enten foreningsregi, kommercielt regi eller selvorganiseret regi.

Traditionelt har den økonomiske anerkendelse af idrætsaktører fulgt antallet af betalende medlemmer, hvorfor fokus på medlemmer i ordets kvantitative betydning har fået rigtig meget magt. Men set med gadeidrætsbriller og generelt også andre livsstilsidrætters perspektiv kan det være mere meningsfuldt og fremadskuende at se på, hvordan man kan kombinere et nøgternt medlemsfokus med blik for antal aktiviteter, workshops og events, samt en monitorering af deltagere til hvert arrangement/aktivitet.

En anden formentligt ret kontroversiel overvejelse kunne være at iværksætte et fokus på kvalitetsbegrebet og karakteren af det, der foregår i de communities og foreninger, som forskellige idrætsudbydere tilbyder. Selv inden for den almene foreningsidræt finder man stor forskel på, hvorvidt en forening tilbyder træning én time ugentligt og ellers ikke opbygger relation til det enkelte medlem, eller om foreningen har aktiviteter flere gange ugentligt og måske også online og tilbyder selvtræning, åbne træninger og sociale arrangementer, som medfører et langt dybere tilhørsforhold.

Hvilke værdier og kvaliteter ønsker man fremadrettet at honorere økonomisk? Hvordan sikrer man en incitamentstruktur, som faktisk hylder flere forskellige organiseringsformer, som kan supplere hinanden, og som tilsammen kan gøre de enkelte idrætskulturer endnu stærkere frem for at lægge sig fast på rent politisk, at kun én formel organiseringsstruktur kan være egnet til støtte?

